

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності)
(реєстр. № 6773 від 19 липня 2017 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 11 липня 2018 року (протокол № 73) поданий 158 народними депутатами України проект Закону про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності) (реєстр. № 6773 від 19 липня 2017 року) (далі – Законопроект) і Висновок Конституційного Суду України від 06 червня 2018 року № 1-в/2018 та встановив таке.

Метою Законопроекту є вдосконалення положень Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України та відновлення довіри народу до народних депутатів України.

Для досягнення поставленої мети Законопроектом пропонується виключити частини першу, третю статті 80 Конституції України, якими передбачено гарантії депутатської недоторканності.

Постановою Верховної Ради України від 19 жовтня 2017 року № 2172-VIII Законопроект включено до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України восьмого скликання та направлено до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо відповідності його вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Дослідивши Законопроект, Конституційний Суд України дійшов висновку, що зміни, запропоновані у розділі I Законопроекту, стосуються виключно скасування депутатського імунітету та не передбачають зміни кордонів України або її державного устрою, а, отже, не спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України. Крім того, Конституційний Суд України вважає, що розділ I Законопроекту, яким пропонується виключити частини першу та третю статті 80 Конституції України, не передбачає скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина, а, отже, не суперечить вимогам частини першої статті 157 Конституції України.

Розділ II «Прикінцеві положення» Законопроекту не передбачає скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина, не спрямований

на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України, а, отже, на думку Конституційного Суду України, також не суперечить вимогам частини першої статті 157 Конституції України.

Конституційний Суд України наголошує, що на момент надання ним цього висновку рішення про введення в Україні або в окремих її місцевостях воєнного або надзвичайного стану за процедурою, визначеною Конституцією України, не прийнято, тому правових підстав, які б унеможливили внесення змін до Конституції України, немає. З огляду на вказане Конституційний Суд України вважає, що Законопроект відповідає вимогам частини другої статті 157 Конституції України.

Верховна Рада України восьмого скликання протягом року Законопроект не розглядала та протягом строку своїх повноважень не змінювала положень частин першої та третьої статті 80 Конституції України. Отже, на думку Конституційного Суду України, Законопроект відповідає вимогам статті 158 Основного Закону України.

Отже, згідно з Висновком Конституційного Суду України від 06 червня 2018 року № 1-в/2018 законопроект про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності) (реєстр. № 6773 від 19 липня 2017 року), яким пропонується виключити частини першу, третю статті 80 Конституції України, відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Проте у підпункті 2.3.1 пункту 2 мотивувальної частини вказаного Висновку Конституційний Суд України звернув увагу на те, що, ухвалюючи рішення щодо скасування депутатської недоторканності, необхідно врахувати стан політичної та правової системи України – її здатність у разі повної відсутності інституту депутатської недоторканності забезпечити безперешкодне та ефективне здійснення народними депутатами України своїх повноважень, функціонування парламенту як такого, а також реалізацію конституційного принципу поділу державної влади.

Водночас Конституційний Суд України вказав, що він неодноразово наголошував, що недоторканність народних депутатів України не є особистим привілеєм, індивідуальним правом народного депутата України, а має публічно-правовий характер; вона спрямована на убезпечення народного депутата України від незаконного втручання в його діяльність, на забезпечення безперешкодного та ефективного здійснення ним своїх функцій та належного (нормального) функціонування парламенту (висновок від 11 липня 2000 року № 2-в/2000, рішення від 27 жовтня 1999 року № 9-рп/99, від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003).

Крім того, на наслідки повного скасування депутатської недоторканності звертала увагу і Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська Комісія), яка зазначила, що у політичній системі з вразливою демократією, такою, як в Україні, повне скасування недоторканності може бути небезпечним для функціонування та автономії парламенту (пункт 18 Висновку щодо проекту закону про внесення змін до Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України та суддів, ухваленого

Венеціанською Комісією на її 103-му пленарному засіданні (м. Венеція, 19-20 червня 2015 року)).

Згідно з частиною п'ятою статті 149 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада може розглянути питання і прийняти рішення про попереднє схвалення законопроекту відповідно до статті 155 Конституції України за умови, що такий законопроект за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України, і щодо його положень Конституційний Суд не висловив застережень.

Разом з тим Комітет взяв до уваги зміст листа Апарату Верховної Ради України від 03 липня 2018 року за вих. № 07/08-289(140703), у якому звернуто увагу на застереження Конституційного Суду України з питання стану політичної та правової системи України і можливості забезпечення парламентської автономії в умовах повного скасування депутатської недоторканності.

Наступна процедура проходження Законопроекту згідно з вимогами Регламенту Верховної Ради України має враховувати такі законодавчі положення щодо порядку внесення змін до Конституції України.

По-перше, отриманий парламентом висновок Конституційного Суду України має бути невідкладно наданий народним депутатам України та направлений Президентові України (частина дев'ята статті 147 Регламенту Верховної Ради України). При цьому висновок Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України є обов'язковим для розгляду Верховною Радою України (частина десята статті 147 Регламенту Верховної Ради України).

По-друге, якщо у висновку Конституційного Суду України є застереження до положень законопроекту про внесення змін до Конституції України, Верховна Рада України вирішує питання про подальшу роботу над законопроектом і визначає:

1) строк подання відповідними суб'єктами, зазначеними в частині другій статті 142 Регламенту Верховної Ради України, пропозицій, поправок до законопроекту;

2) строк опрацювання пропозицій, поправок до законопроекту головним та іншими визначеними комітетами;

3) строк надання відповідних документів народним депутатам;

4) дату розгляду питання про розгляд пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики та правосуддя вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

встановити строк подання пропозицій та поправок до поданого 158 народними депутатами України проекту Закону про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності) (реєстр. № 6773 від 19 липня 2017 року) – до 31 серпня 2018 року (включно);

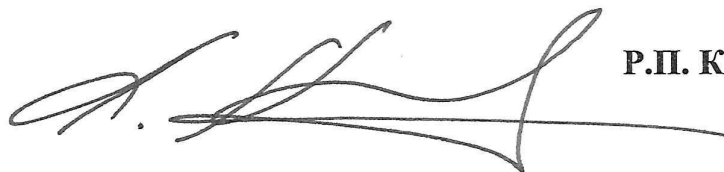
встановити строк опрацювання пропозицій та поправок до Законопроекту комітетами Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України, з питань бюджету, з питань запобігання і протидії корупції, з питань європейської інтеграції у період до 19 вересня 2018 року (включно);

встановити строк опрацювання пропозицій та поправок до Законопроекту Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя та підготовки для надання народним депутатам України документів, передбачених частиною третьою статті 150 Регламенту Верховної Ради України, у період до 05 жовтня 2018 року (включно);

розгляд проекту Закону про внесення змін до Конституції України (в частині скасування депутатської недоторканності) (реєстр. № 6773 від 19 липня 2017 року) провести не раніше ніж через сім днів після надання народним депутатам відповідних висновків комітетів Верховної Ради України.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Князевича Р.П.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ